

הגברת דיוויס, כל היציאות הללו מן היר אולפן הניבו סרטים שבהם הנוף הפך חשוב יותר מן אקרויטים. "דורשים מהם קישוטים יור אקרויטים. דורשים מהם לצלול למעמקים או לקפוץ מגגות. כל מה שתצאו, מלבד מישחק". אבל, כדבריה, הר עניינים מתחילים להשתנות. הצופים עדיין מעוניינים בסיפור טוב, בדיאלוג מעניין ובשחקנים שמסוגלים לעמוד באתגר של "דיאלוג כזה".

היום כל אחד חושב את עצמו כוכב, קובעת הגברת דיוויס, שמילחמותיה על ניקום שמה בכותרות הסרטים הפיקו בומ" מניצחונות קיבוש. "כל אחד כותב את שמו באותיות רידושלבלנה, אבל כמה כוכבים יש באמת? רדפורד, פיאצ'נו, הופמן, סטרייסנד, מינלי או ג'ין פונדה, אלה עובדים הרבה, וזהו אחד התנאים ההכרחיים לשמירת מעמד של כוכב. מוסר הנישואין. לגברת דיוויס יש מה לומר כשהנשואים איננו קשורים במיקצוע. "אני מאמינה במוסד הנישואין" היא טוענת, ומצביעה על העובדה שניסתה אותו ארבע פעמים, כדי להוכיח את עומק אמונתה. "אני חושבת שאני אישית, סרי בלה מעודף מרץ, ולגברים היה פשוט קשה להסתדר עם ההתלהבות הטיבעית שלי". כדי לשמור על המרץ וההתלהבות האחת מבלה על פיורקהומון שהיה הסרטה היא לשנייה בבתי-הבראה מיוחיים שם היא מקבלת טיפולים פיסיותראפיים. מת עמלת יום יום ומאמצת לה דיאטות שונות. וכאשר חוזרים אל המיקצוע, השואלים אותה מה לא השתנה מאז הימים הראשונים, היא אומרת: "הסיסמה של הקול" גוע היתה או הדרדו לחכות וזו הסיסמה

בעיקבות הנשמה

אלן בייטס — נביא הזעם

רגע מבשרת-שחורות, רגעים אלה ואחרים מוכיחים שהאיש שולט היטב באמצעיהקולנוע, ויודע מה לעשות בהם. אלא שהפעם הוא פשוט ניסה לעשות יותר מדי. רגע הוא מדבר על כך שאיננו יודעים מי המשוועים ומי השפויים, ומייד הוא גולש למיסטיקה המזכירה לאחדים את דון חואן של קאסטנדה. ולפני שמתברר מה בדיוק יש בדעתו לומר, הוא כבר עוסק בדת ומוסר, בכנות של האמונות המודרניות, וכן בלאה. כחומר-גלם לתריסר סרטים זה לא רע, אבל מה היה צריך להביע הסרט הזה?

הצעקה (אורלי, תלאביב, אנג' ליה) — הנושא מוכר כבר מהר דמויות קודמות: התייחסו ההר לך וגובר של האנושות מרחיק אותה מן המקורות שממנה צמחה השכלתנו הייבט להסביר הכל באמצעות המדע, ואילו מיסטריו נפש האדם מאבדים בהדרגה את חשיבותם בסדר-החיים הקבוע של המערב. אבל הנשמה היא הרי משהו מעבר לכוח-ההבנה היבש של המיספרים, התורות ואפילו הדתות. זוהי איכות קסומה שבשיבה אליה אפשר לגלות עוצמה שאינה נופלת מכל שכלולי המדע החדשניים. כדי להוכיח את תורתו זו, משתמש הבמאי הפולני יזי סקולימובסקי בסיפור שנכתב במקור על-ידי המשורר והסופר הבריטי הידוע רוברט גרייבס (אני קלאודיוס) ועודכן לצורך הסרט, אל התקופה הנוכחית.

מצד אחד, בסיפור, ניצב השכלתו התקוע עמוק בתוך המסורת של התקופה, מוסיקאי שמנגן את באך בכנסיה אבל יוצר בבית, בעזרת ציוד אלקטרוני משוכלל, מוסיקה קונקרטיבית, המורכבת מאפקטים הנשמעים בתוך הטבע והמתחברים יחד לאוסף צלילים מוזר, מולו, אדם שהוא ספק, משחיה, ספק נביא, ספק מלומד (הוא אולי מאוסף במוסד), הטוען כי למד ממכשף שפגש בין שיבטי הילודים באוסטרליה רליה איך להרוג יצורים חיים בעזרת הצעקה הנוראה שבכוחו להוציא מפיו. וביניהם, אשתו של המלחין, הרואה את דמותו של הור הוודור לביתם כאחד מאיתני הטבע שאין לעמוד בפניהם.

סקולימובסקי מטיב להעלות סצנות בודדות על המסך. המלחין (ג'ון הויט) השקוע בתוך המוסיקה שלו במועדה, נביא הזעם (אלן בייטס) עומד בחוץ כוחו על המסך עם שומם, מיפגשים של מבטים, תאורה אידיאלית ההופכת בן-

בעיקבות האהבה

איזבל הופרט — בדידות נצח

כאן את סיפוריו על האנשים הפשוטים הנטחנים בהדרגה בתוך השיגרה של המוסכמות הפורגניות הנושאים במרוכז שאין ממנו מיפלט. הוא אינו גולש אף לרגע אל המישור הסימלי, מציג סיפור אמין ואמיתי מתחילתו ועד סופו, ודוקא בכך יש, במצלמה, השלכות כללי-אנושיות. בסוף מוצג, למעשה, השלכות כללי-אנושיות הנכון ובצורה הנכונה ומזכירה לעיתים ציורים של דגא או ורמיר, ובעזרת הופעה עוצרת-נישמה של איזבל הופרט, שכאילו נולדה לתפקיד זה, רישם גורטה סימון-אלה קטן אבל נוקב מאד, בכל הקשר ביחסים שבין אדם-לעשה וסובל-הערכים המקובל.

רוקמת התחרה (מוזיאון, תלאביב, צרפת-שווייץ) — ספ' רית קטנה יוצאת עם חברתה

לעבודה לבלות על שפת הים שבועיים, שבהם צריכה החברה לשכח את עוגמת-הנפש שנגרמה לה, אחרי שימאה חזרה אותה, בתום שלוש שנים, כדי לשוב אל אשתו החוקית. הספרית, בת 19, תמימה, אדמונית, נחבאת אל הכליש, מכירה סטודנט קצת יותו מבוגר ממנה, חיבב וביישן, הם מתאהבים, ועוברים לגור יחד בפאריס. הוא הולך ללמוד, היא ממשיכה לעבוד, זוג מאושר לכל הדיעות. אבל הצעיר מתחיל לחוש מבוכה מסוימת. בחברת ידידיו, השולפים שמות גדולים בכל ויכוח אקדמי, מחשה הספרית הקטנה ואינה פוצה את פיה. כשהוא מבקר אצל הוריו, הם מזכירים לו את בת הרופא שהוכנה עבורו. הוא מרגיש כמי שראשו מלא כרימון ואינו יכול להשלים עם חיים משותפים עם נערה ריקה מתוכן. בעדינות ובנימוס הוא מסביר לה שאין עתיד ליחסים ביניהם. היא אינה מעזה למחות, שבה אל אמה, שוקעת בהדרגה בתוך שתיקה מוחלטת ובסוף הסרט היא ישובה ליד שולחן, במוסד שבו אושפזה, מתבוננת בפלקאטים המכריזים על עולם של נועם והנאה, שלא היה מעולם בהישיגיה.

אין ספק שזהו סרט עצוב ביותר. בלתי-אנושית. כי האנר בו מתכוונים לטוב, אבל טוראגויה כלה-הגנשת. כי האנר כיות הקטנה היא חלק מכל אדם, וחוסר היכולת להבחין בנשמה שאינה מפיגנה רגשותיה כלפי חוץ במילים גדולות שאנן במעשים חריגים, זונה את הסרט. הבמאי השווייצר קלוד גורטה (ההזמנה), השכיל להביא

תעשיין ג'ק וורנר — עוצמה ואוייבים לאדון

גם היום. "ואם תשאלו אותי" מסכמת בט דיוויס, "סוד ההצלחה בקולנוע גם הוא לא השתנה. מה ששחקן יכול לעשות הוא ללמוד את שורתיו ולהתפלל להסדי שמים.

אנשים

אחרון החלוצים

עם מותו של ג'ק וורנר, הלך מן העור לם אהרון החלוצים של תעשיית הקולנוע. אותו דור של דמויות אגדהיות שלקחו את המכשיר המצחיק שהקלין תמונות מקפצות ומגמגמות, הפכו אותו מצעצוע לירידיים לתעשייה המזרימה מדי שנה מיליארדים של דולרים ולאומנות אשר הותירה, בצדק, בתואר אמנות המאה ה-20.

ג'ק וורנר היה אחד מ-10' הילדים בר-זימים הפתח של סנדלר יהודי קטן, שהיגר בסוף המאה מן העירייה קראסי נוסטבו שבפולין לארצות-הברית. הילדים הלכו תחילה בדרכי האב, וכמעט מהם פתחו בבישת תחידה חנויות ותיקון שעליים. עד שאת האחים המבוגרים של ג'ק, בשם סם, שיכנע את המישפחה לרכוש — תמונת 1,000 דולר — מכשיר להקרנת תמונות גדול קינטוסקופ.

עני מישכים — האב מישכן את כל הרי-כוש שהיה לו, כולל הכסו היחיד של המישפחה הצליחה, לרכוש כדי להוביל סחורות לסנדלריה, והמכשיר ניקנה. האחים שכרו אולם בעירית מגוריהם, שאלו

לאחר-מכן, עם הופעת זמר הג'ז שדיבר רר זימר, הפכה ההמצאה התדשה האירוע החי שוב ביותר בתולדות התעשייה הצעירה. והכסף החל זורם במרץ לכיסיו של וורנר. כמשר יתיארות טענו כי אינם מוכי נים להקרין את סרטיו מאחר שאין להם מערכת קול. הוא לוהה כסף, ומזמן והקים את המערכות הדרושות, תוך זמן קצר אייאפשר היה עוד להציג סרט אילם באמריקה כולה.

הוא החל מחתים שחקנים במרץ רב. ניצב מאחרי סירטי הגנגסטרים המדברים הראשונים (אוייב הציבור וקיסר הקטן), מימן סרטים מוסיקליים זוהרים (רחוב 42), עודד רומנים היסטוריים נוצצים (רובין הוד), והתפאר בסידרת כוכבים החתומים על חוטים לומן ארוך כמו אדוארד ג'י רובינסון, גיימס קאגני, בט דיוויס, או ליביה דה-האוילנד, האמפרי בוגארט יר (המשך בעמוד 54)

שעשועים עצמם, והיה לאחד האישים החזר קיים והשנואים ביותר בהוליווד. עיסקי האחים סבלו עליות וירידות בתקופת הראינוע, והמצב גרשה עגום במיוחד עם התקרב סיום העשור השני של המאה. "הכוכב היחיד של וורנר הוא רין-טין-טין". אמרו בלעג מתחריו, והצביעו על כך שגורלו של אלפן שלם תלוי בזנבו של כלב. האחים חשו גם הם כך, ולכן נטלו על עצמם הימור שגיוראה קרוב להתאבדות. הם חתמו על הסכם עם חברת וסטרו אלקטריק, לפיתוח הסרט המדבר. ספקנים טענו שאין כל סיכוי להצלחה, יוצרי קולנוע רציניים התקוממו נגד מה שגיוראה להם כמותו של המדיים כאמנות. אבל וורנר לא דאג לאמנות אלא למאזן בבנק. ב-1926 הוא הוציא לשוק סרט מדבר ראשון (לא בשלמות, אבל בחלקים גדולים) בשם דון חואג, עם ג'ון בארימור. שנה